DIŞ TİCARET REHBERİ

NEVŞEHİR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Dış Ticaret Dengesi:
Bir ülkenin herhangi bir dönemde yaptığı ihracat toplamının ithalat toplamı ile karşılaştırılmasıdır.

Dış Ticaret Hacmi:
Bir ülkenin belirli bir dönemde gerçekleştirdiği ihracat ve ithalatın toplamıdır.

Dış Ticaret Fazlası:
Bir ülkenin herhangi bir dönemde ihracatının ithalatından fazla olmasıdır. Belirtilen dönemde ülkenin diğer ülkelere sattığı malların toplam değeri, diğer ülkelerden aldığı malların toplam değerinden fazla ise o ülkenin ticaret fazlası vardır.

Dış Ticaret Açığı:
Bir ülkenin ithalatının ihracatından fazla olmasıdır. Ülkenin diğer ülkelere sattığı malların toplam değeri diğer ülkelerden satın aldığı malların değerinden az olmasıdır.

Döviz: Uluslararası ödemelerde geçerliliği vardır. Yabancı paralar, para işlevi sağlayan bono, poliçe, havale vb. varlıkların tümüne verilen addır.

Kambiyo: Para ya da para yerine geçen belgelerin değiştirilmesine verilen addır. Kambiyo senetleri de karşılığı yabancı para ile ödenmek üzere düzenlenen senetlerdir. Bu senetler uluslararası ticarette kullanılmaktadır. Para alım ve satım işlemlerini kapsar. Kambiyo senedi ise kıymetli evrakın tüm özelliklerini taşıyan ve uygulamada en yaygın olarak kullanılan kıymetli evrak çeşididir. Kanunen emre yazılı olarak düzenlenen, içerdikleri hak bakımından mutlaka bir para alacağını konu edinen, ekonomik alanda çok işlem ve etki gören önemlerinden dolayı Türk Ticaret Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiştir.

Kambiyo Mevzuatı: Para ve diğer menkul kıymetler ile maden ve taşların iç piyasada tedavülü ve ülkeden ihraç veya ülkeye ithaline ilişkin usul ve esasları düzenleyen hukuki metinler bütününe kambiyo Mevzuatı denilir.

FOB (Free On Board): Malların belirtilen yükleme limanında gemi bordasına aktarılmasıyla satıcının teslim yükümlülüğünün yerine getirildiği anlamına gelir.

CIF (Cost, Insurance, Freight): Satıcının, mal bedeli ve navlunun yanı sıra taşıma sırasında malların kayıp ve hasar riskine karşı deniz sigortası sağlama yükümlülüğü olduğu anlamına gelir.

CFR (Cost And Freight): İşleme konu olan malların, belirlenen varış yerine kadar taşınması için gerekli olan masrafları ve navlun bedelini satıcının ödemesi anlamına gelir.

Konvertibl Dövizler: Uluslararası para piyasalarında bütün ülkelerce kabul gören ve bu sebeple bir diğer ülke parasına serbestçe çevrilebilme imkânına sahip dövizlerdir.

Döviz Alım Belgesi (DAB): İhracat bedellerinin ve ihracatçının bankası tarafından talep edilen

banka komisyonlarının alışı yapılırken düzenlenen belgeye denir.

Döviz Satım Belgesi (DSB): Dışarıya ödenen ithalat bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurt içindeki bankanın yurt dışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar vb. için düzenlenen belgeye denir.

Döviz Tevdiat Hesabı (DTH): Gerek yurt dışında gerek yurt içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişilerin serbest tasarruflarında bulunan döviz veya efektifler banka veya özel finans kurumlarında açtırdıkları tevdiat hesaplarıdır. Bu hesaplardaki dövizlerin kullanımı serbesttir.

Gümrük: Bir ülkenin giriş ve çıkışında tüm ticari hareketlerin gözetiminin ve denetiminin yapıldığı yere denilmektedir. Bir ülkeye ithal edilen ya da ihraç edilen eşyandan yürürlükteki Kanunlar doğrultusunda alınan vergi, resim ve harç kavramları ve bu işlemlerin yapıldığı yer. Türkiye Gümrükleri Ticaret Bakanlığının sorumluluğunda çalışan kurumdur.

Marka: Bir grup üretici ve satıcının mal ve hizmetlerini belirlemede, tanıtmada ve rakiplerininkinden ayırmada kullanılan isim, simge, terim, işaret, renk vb.

Sigorta: Ticarete konu alan malların teslim edilene kadar geçen süre zarfında sigorta yaptırılır. Malların teslim sırasında uygulayabileceği hasarları güvence altına almak için uygulanır. Bu sigorta sayesinde sevkiyat gerçekleşme ihtimali olan risklere karşılama üzerindeki menfaat korunmaktadır.

Serbest Bölge: Serbest bölge, bulundukları ülkenin siyasi sınırları içinde yer almakta ancak Dış Ticaret Vergi ve Gümrük Mevzuatı açısından gümrük hattı dışında sayılan bölgeyi temsil etmektedir. Bu bölgelerde, sınai ve ticari faaliyetler için ülke içerisinde sağlanandan daha geniş muafiyet tanınır. Türkiye'nin yakın çevresinde 25 adet serbest bölge bulunmaktadır.

Serbest Bölgeler En Geniş Tanımıyla;

- Gümrük Alanı Dışı Kabul Edilen ve Gümrük Mükellefiyeti Bulunmayan
- Resim, Harç Mükellefiyeti Bulunmayan
- Kambiyo Mükellefiyeti Bulunmayan
- Bürokratik İşlemlerin Tek Elden Yapıldığı
- Üretim ve/veya Ticaret-Lojistik Hizmetlerinin Verildiği
- Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kurulan bölgelerdir.

Serbest bölgeler; Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber; serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen ve serbest dolaşımdaki eşyanın bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerlerdir.
Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz.

Serbest bölgeler, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar, gümrük rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında, menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi sayılır."

MENŞE: Eşyanın menşei o eşyanın ekonomik milliyeti olarak tanımlanabilir. Eşyanın hangi ülkede üretildiği ya da hangi ülke orijinli olduğu bilgisidir. Genel olarak bir eşya tümüyle bir ülkede üretilmiş ise o ülke menşelidir. Bir eşya birden fazla ülkede üretilmiş veya o ülke menşeli olmayan girdiler kullanılarak üretilmiş ise, menşe kazanması için, o ülkede yeni bir ürün elde edilmiş olması veya menşe kurallarına göre yeterli işlem işçilikten geçmesi ya da ekonomik bakımdan gerekli en son esaslı işlem işçiliğin o ülkede yapılmış olması gerekir

Menşeinin Önemi:

- Eşyanın ithalatı esnasında gümrük vergilerinin hesaplanması
- Ticaret politikası önlemlerinin uygulanması (gözetim ve koruma önlemleri, miktar kısıtlamaları, anti-damping vergisi vb.)
- Dış ticarete ilişkin istatistik tutulması

İHRACAT MEVZUATI

1. Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, (Kanun No. 2976, Kabul Tarihi,

2. 2 Şubat 1984) 2. İhracat Rejimi Kararı (Karar No: 95/7623) (Resmi Gazete Tarihi: 6 Ocak 1996, Resmi Gazete Numarası: 22515)

3. 3. İhracat Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarihi: 6 Haziran 2006, Resmi Gazete Numarası: 26190)

İHRACAT TANIMLARI

İhracat: Bir malın, yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasını veyahut Müsteşarlıkça ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemleri

İhracatçı: İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıkları

İmalatçı-İhracatçı: İşlem görmüş ürünün tamamı veya bir kısmını üreten ve bu ürünün ihracatını kendisi ve/veya aracı ihracatçı vasıtasıyla gerçekleştiren firmadır.

Fiili İhracat: İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Fiili ihracatın gerçekleşmesi durumunda, ihraç eşyası üzerinde gümrük denetimi sona erer.

İhracat Rejimi: Serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Onayı/Kaydı: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gümrük beyannamesi onay/kayıt işlemleriyle ilgili olarak verilecek onay, kayıt ve/veya elektronik onayı/kaydı,

İhraç Müsaadesi: Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak Müsteşarlıkça verilen ihraç iznini,

Kayda Bağlı İhracat: Gümrük beyannamesinin, ihracattan önce İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kayda alındığı ihracat şeklini,

Bedelsiz İhracat: Karşılığında yurt dışından bir ödeme yapılmaksızın yurt dışına mal çıkarılmasını

Konsinye İhracat: Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere yurt dışındaki alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurt dışındaki şube veya temsilciliklerine mal gönderilmesi

Offset: Kamu kuruluşları tarafından açılan uluslararası ihaleler çerçevesinde, ihaleyi kazanan firma veya kuruluş tarafından, Türkiye'de üretilen malların, gelir ve giderleri Türkiye'de kaydedilen yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin ve diğer hizmetlerin yeni alıcılara ihracatı veya mevcut alıcılara yönelik ihracat artışı ile taahhüt gereğince Türkiye'nin mevcut ihracat potansiyelinin geliştirilmesine yönelik Müsteşarlıkça onaylanan diğer işlemler,

Takas: İhraç veya ithal edilen mal veya hizmet bedelinin, kısmen veya tamamen mal, hizmet veya döviz ile karşılanması

Bağlı Muamele: İkiden fazla taraf arasında yapılan takas işlemini

Ticari Kiralama: Malların kira bedeli karşılığı belirli bir süre kullanılmak üzere geçici olarak Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılması

Transit Ticaret: Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasını

Dâhilde İşleme Rejimi

Serbest dolaşımda bulunmayan eşyanın vergileri teminata bağlanmak suretiyle veya bu amaçla serbest dolaşıma giren ya da eşdeğer eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinde bir veya daha fazla işlem görerek, işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, elde edilen ürünlerin ihraç edilmesinin esas olduğu, ihracatın gerçekleşmesi halinde teminatın veya alınan vergilerin geri verildiği bir rejimdir.

Hariçte İşleme Rejimi

Serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümlük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine

ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

Damping: Bir malın Türkiye'ye ihraç fiyatının, benzer malın normal değerinin altında olmasını

Sübvansiyon: menşe veya ihracatçı ülkenin fayda sağlayan, doğrudan veya dolaylı mali katkısını veya herhangi bir gelir veya fiyat desteğini,

İhraç Fiyatı: İhraç amacıyla satılan mal için fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken fiyatı,

Benzer Mal: Dampinge veya sübvansiyona konu mal ile aynı özellikleri taşıyan bir malı, böyle bir malın bulunmaması halinde ise benzer özellikleri taşıyan başka bir malı

Normal Değer: İhracatçı veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler sonucunda fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyatı,

Damping Marjı: Normal değerin ihraç fiyatını aştığı miktarı,

Sübvansiyon Miktarı: Menşe veya ihracatçı ülke tarafından ihraç edilen malın imal, üretim, ihracat veya taşınma aşamasında sağlanan, doğrudan veya dolaylı mali katkı

İTHALAT MEVZUATI

1. Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun.(15.Şubat 1984/2976 sayılı RG)
2. 1567 Sayılı TPKKHK
3. İthalat Rejimi Kararı,(31 Aralık 1995/22510 sayılı RG)
4. Ekonomi Bakanlığınca çıkarılan ithalat yönetmeliği ve tebliğler
5. T.C. Merkez Bankası'nca çıkarılmış genelge ve talimatlar.
6. Uluslararası kambiyo mevzuatının ithalata ilişkin hükümleri.
7. Gümrük Mevzuatının ithalata ilişkin hükümleridir.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar

Bu Karar, ithalatta haksız rekabet hallerinden dampinge veya sübvansiyona konu olan ithalatın sebep olduğu zarara karşı bir üretim dalının korunması amacıyla yapılacak işlemleri ve alınacak önlemleri kapsar.

İthalat Tanımları

İthalat: Bir ülkedeki alıcıların, başka ülkelerde üretilmiş mal ve hizmetleri satın almalarına,

İthalatçı: Vergi numarasına sahip her gerçek ve tüzel kişi ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan kişiler ve ortaklıkları ithalat işlemlerini yürütebilir.

Ancak,
- Özel anlaşmalara dayanan ithalatta,
- Kitap ve diğer yayınların ithalatında,
- Ülkemizde açılan uluslararası fuar ve sergilerde Müsteşarlıkça perakende satışına izin verilen

malların ithalatında, vergi numarasına sahip olma şartı aranmaz

- **Akreditifli ithalat:** Alıcının, malın sevkinden önce bir banka aracılığıyla satıcının bulunduğu yerdeki bankası nezdinde malın sevk belgesinin teslimi karşılığında ödenmek üzere kredi açtırmasıdır.
- **Mal karşılığı ithalat:** Malın gümrüklenmesi işleminden sonra bedelini ödeyerek belgenin çekilmesi

- **Bedelsiz İthalat:** Bedeli için döviz transferi yapılmadan yurt dışında elde edilen ve yurda getirilmesi mecburi olmayan dış kazanç ve tasarruflarla satın alınan bazı şahsi ve ticari mahiyette eşyanın yurda ithalidir. Bu ithalata ödenmesi gereken bazı vergiler bulunmaktadır. Bu vergiler ithal anında gümrük idarelerince tahsil edilir

- **Geçici Kabullü İthalat:** İhraç etme amacıyla yapılan ithalattır**.**

- **Geçici İthalat Rejimi:** Geçici ithalat rejimi, serbest dolaşımda olmayan eşyanın belirli bir süre Türkiye'de kullanılması ve bu kullanma dışında herhangi bir değişikliğe uğramadan yeniden ihracına olanak sağlayan rejimdir.

Geçici ithal edilen eşya, gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmadan Türkiye'de belirli bir süre kullanılır. Sergi ve fuar eşyası, konteyner, ambalajlar, iş makineleri, mesleki teçhizat gibi birçok eşya geçici ithalat rejimine konu olabilmektedir.

Geçici ithalat rejiminde Türkiye'ye kullanılmak amacıyla gelen ithal eşyasının Türkiye'de herhangi bir değişikliğe uğramaması, olağan yıpranma dışında aynı şekilde yeniden ihraç edilmesi gerekir. Gümrük idarelerince geçici ithal eşyasının ithal ve yeniden ihraç işlemlerinde ayniyat tespiti işlemleri yapılır. Gümrük idareleri rejim süresi içerisinde değişik aralıklarla eşyanın tahsis yerinde, tahsis amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetleme hakkına sahiptir.

- **Belge karşılığı ithalat:** Malın gelmiş olma şartı aranmaksızın ithalat yapılan ülkeden yola çıkarılmış olduğunu gösteren belgenin bedelini ödeyerek bankadan belge alınması ile gerçekleştirilen ithalattır.

- **Kredili İthalat:** Bedeli daha sonra ödenmek üzere yapılan vadeli ithalattır**.**

- **Ankonsinyasyon İthalat:** Satışın yapılması ve belirli bir vade sonunda mal bedelinin transfer edilmesi şartıyla yapılan ithalattır.

DIŞ TİCARETTE KULLANILAN BELGELER

TİCARİ BELGELER

- Proforma Fatura
- Ticari Fatura

- Konsolosluk Faturası

TAŞIMA BELGELERİ
- Deniz Konşimentosu
- Havayolu Taşıma Belgesi
- Hamule Senedi
- Nakliyeci Makbuzu
- Karayolu Taşıma Belgesi
- Karma Taşıma Belgesi
- FIATA Belgeleri
- Posta Makbuzu

SİGORTA BELGELERİ
- Sigorta Poliçesi
- Sigorta Sertifikası

DOLAŞIM BELGELERİ
- ATR
- EUR-1

DİĞER BELGELER
- Menşe Şahadetnamesi
- Sıhhat Şahadetnamesi
- Gözetim Belgesi
- Çeki Listesi/Koli
- -Ambalaj Listesi
- Boykot/Kara Liste Sertifikası

POLİÇE

TÜRK EXİMBANK İHRACATIN FİNANSMANI VE ALACAK SİGORTASI

Türk Eximbank 1986 yılında ülke ihracatına süreklilik kazandırabilmek için oluşan dış ticaret finansman kurumu ihtiyacına istinaden Devlet Yatırım Bankası adı ile kurulmuş olup 1987 yılında ise Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. / Türk Eximbank olarak yeniden düzenlenmiştir.

Türk Eximbank sermayesinin tamamı hazineye ait olup ülkemizin tek resmi ihracat finansman kuruluşudur.

Türk Eximbank'ın amacı;

- İhracatın geliştirilmesi,
- İhraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi,
- İhraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması,
- İhracatçıların uluslararası ticarette paylarının arttırılması,
- Girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması,
- İhracatçılara, yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitlere ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence sağlanması,
- Yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat veya döviz kazandırma maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir.

Dengeli, sağlıklı ve uluslararası rekabete açık ihracat politikalarının izlenmesine katkıda bulunmak için Türk Eximbank bu amaçlarını,

1. İhtiyacı karşılayacak ve rekabet gücü kazandıracak kredi desteği sağlamak
2. Yurt içi ve yurt dışı finansman kurumlarının, bu faaliyetlerin finansmanına katılımlarını artırmak ve bu kurumların finansmanında aktif rol oynamalarını sağlayabilmek için garantiler vermek
3. Mal ve hizmet ihracından doğan alacakları ticari ve politik risklere karşı sigorta etmek, suretiyle gerçekleştirecektir.

Genel Müdürlüğü İstanbul'da bulunan Eximbank özellikle 2017 yılından

sonra şubeleşmeye gitmiş ve öncelikli olarak ihracatın yoğun olduğu illerde şube ve irtibat büroları açarak hizmet ağını genişletmiştir.

Türk Eximbank tarafından kullandırılan tüm krediler Türk menşeili mal ihracatı veya hizmet ihracatı taahhüdü karşılığında kullandırılmaktadır. Türk Eximbank'tan mal ve hizmet ihracı gerçekleştiren ihracatçı firmaların yanı sıra ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmalar da faydalanabilmektedir.

Mal İhracatı

- İhracatçı,
- İmalatçı,
- İmalatçı – İhracatçı

Hizmet İhracatı

- Turizm İşletmeleri ve Seyahat acentaları,
- Özel havayolu firmaları,
- Nakliyat işletmeleri,
- Müteahhitlik firmaları,
- Müşavirlik,
- Mühendislik ve yazılım firmaları

Türk Eximbank kredileri doğrudan krediler ve aracı banka kredileri olmak üzere ikiye ayrılır.

- Aracı Banka kredileri Türk Eximbank'ın gayri nakdi limit tanıdığı ticari bankalar üzerinden, firmaların ilgili bankalardaki nakdi limitleri dâhilinde kullandırılır.
- Doğrudan krediler ise Eximbank'ın doğrudan firmalara tanımladığı limitler dâhilinde, gerekli teminatların sağlanması koşulu ile kullandırılır.